

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

UPUTA ZA ZNANSTVENIKE PRILIKOM ODLASKA NA RAD U INOZEMSTVO

Koje formalno-pravne korake trebate učiniti prije odlaska na rad u inozemstvo?

Prije odlaska na rad u inozemstvo nužno je ispuniti sljedeće korake:¹

- precizno dogovoriti datum odlaska odnosno dolaska s domaćim odnosno stranim poslodavcem;
- provjeriti informacije o državi odredišta na dijelu Život i rad EURES portala (više na sljedećoj poveznici: [link](#));
- provjeriti s Poreznom upravom način prijave dohotka iz inozemstva (više informacija o bilateralnim ugovorima kojima je izbjegnuto dvostruko oporezivanje na sljedećoj poveznici [ovdje](#));
- pripremiti potrebne dokumente kod Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: HZZO) pri čemu je potrebno imati na umu da je preduvjet za ostvarivanje prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja uredno utvrđen status osigurane osobe HZZO-a;
- provjeriti mogućnost dobivanja Europske kartice zdravstvenog osiguranja ako je riječ o odlasku u drugu državu članicu Europske unije (EU), Europskog ekonomskog prostora (EEP – Norveška, Island, Lihtenštajn) ili u Švicarsku zbog traženja posla, a prethodno je postignut dogovor s poslodavcem te je riječ o odlasku zbog početka rada;
- informirati se o postupku odjave s Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u slučaju prijave na obvezno zdravstveno osiguranje u drugoj državi članici EU/EEP/Švicarskoj ili u ugovornoj državi;
- ako je riječ o privremenom odlasku iz Hrvatske u trajanju duljem od godine dana bez namjere trajne selidbe, ne postoji potreba za odjavljivanjem prebivališta, no nužno je obavijestiti nadležnu policijsku upravu/policijsku postaju o privremenom boravku u inozemstvu;
- uzeti kontakt podatke savjetnika Europske mreže poslova - EURES iz države/regije odredišta za slučaj dodatnih pitanja ili mogućih problema. EURES savjetnik nema ovlasti nad pravima iz radnog odnosa, ali može pomoći upućivanjem nadležnim službama u svrhu zaštite prava (više informacija na sljedećoj poveznici: [link](#));
- u slučaju administrativnih teškoća s javnim službama u drugim državama članicama EU-a, a zbog kojih je došlo do ugroženosti prava kao građanina Europske unije, za pomoć se možete obratiti mreži SOLVIT u državi odredišta (više informacija na sljedećoj poveznici: [link](#));
- javiti se nadležnom EURAXESS uredu u državi domaćinu s obzirom na nadležnost ureda u pružanju potpore mobilnim istraživačima. Detaljan popis svih EURAXESS ureda dostupan je na sljedećoj [poveznici: link](#).

1. Odlazak u treću zemlju na rad

Za putovanja u treće države potrebno je imati valjanu putovnicu te provjeriti je li za ulazak u određenu državu potrebna i viza. Preporučuje se kontaktiranje Veleposlanstva Republike Hrvatske odnosno konzularnih ureda u trećim zemljama u koje se odlazi na privremeni rad. Detaljne informacije o navedenom mogu se naći na sljedećoj poveznici Ministarstva vanjskih poslova i europskih poslova: [link](#).

2. Prijava odlaska iz Republike Hrvatske nadležnoj policijskoj upravi (2)

Sukladno članku 8. Zakona o prebivalištu (Narodne novine, broj: 144/12, 158/13), potrebno je podnijeti Zahtjev za prijavu privremenog odlaska iz Republike Hrvatske. Zahtjev se podnosi ako osoba napušta prebivalište u trajanju duljem od godinu dana, a najdulje do pet godina. Ako osoba napušta prebivalište u trajanju duljem od pet godina, zahtjev se može ponovno podnijeti, odnosno produljiti. Zahtjev za prijavu privremenog odlaska iz Republike Hrvatske podnosi se neposredno policijskoj upravi/postaji prema mjestu prebivališta ili preko diplomatske misije Republike Hrvatske u inozemstvu.

¹ Preuzeto sa službenih stranica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje: <http://www.hzz.hr/default.aspx?id=13093>.

² Preuzeto sa službenih stranica Ministarstva unutarnjih poslova: <https://www.mup.hr/gradjani/prebivaliste-i-boraviste>

Za prijavu privremenog odlaska iz Republike Hrvatske potrebno je sljedeće:

- Popuniti Obrazac 1 – Prebivalište, boravište, privremen odlazak na sljedećoj poveznici: [Obrazac 1](#) (zaokružiti *d*) *Prijava privremenog odlaska izvan Republike Hrvatske* kao razlog popunjavanja,
- Popunjeni obrazac, osobnu iskaznicu te dokaz o razlozima odsutnosti iz Republike Hrvatske (npr. dokaz o zaposlenju, studiranju i slično) predati policijskoj upravi/postaji prema mjestu prebivališta ili najbližoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske ako osoba već boravi izvan Republike Hrvatske. Nakon povratka u Hrvatsku, građani o povratku moraju obavijestiti policijsku upravu/postaju na čijem području imaju prijavljeno prebivalište.

3. Porezni status u Republici Hrvatskoj

3.1. Promjene statusa rezidentnosti u Registru poreznih obveznika Republike Hrvatske ³

Odredbama članka 68. Općeg poreznog zakona (Narodne novine, br. 115/16) propisano je da je porezni obveznik dužan prijaviti sve činjenice bitne za utvrđivanje njegove porezne obveze, a osobito osnutak, premještanje i prestanak trgovačkog društva, radionice ili stalne poslovne jedinice ili početak obavljanja gospodarske djelatnosti, odnosno promjenu prebivališta ili uobičajenog boravišta, i druge činjenice čije je prijavljivanje propisano posebnim zakonom. Isto tako važno je napomenuti da je prijavu činjenica bitnih za oporezivanje potrebno podnijeti u roku od trideset dana od dana nastanka činjenice za koju postoji obveza prijavljivanja.

Prema tome, odredbama članaka 3. i 4. Zakona o porezu na dohodak (Narodne novine broj 115/16), odredbama članka 43. Općeg poreznog zakona, odredbama članaka 36. i 37. Pravilnika o provedbi općeg poreznog zakona (Narodne novine, broj 30/17) i odredbama članka 4. (Rezidentnost) pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja uređeno je pitanje porezne rezidentnosti u Republici Hrvatskoj. Naime, utvrđivanje statusa rezidentnosti poreznog obveznika važno je zbog upisa/ispisa iz Registra poreznih obveznika prilikom dolaska u RH/odlaska iz Republike Hrvatske.

Rezident

Člankom 3. Zakona o porezu na dohodak propisano je da je rezident fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj ima prebivalište ili uobičajeno boravište. Rezident je i fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema prebivalište ni uobičajeno boravište, a zaposlen je u državnoj službi Republike Hrvatske i po toj osnovi prima plaću.

Nerezident

Člankom 4. Zakona o porezu na dohodak propisano je da je nerezident fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, a u Republici Hrvatskoj ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama ovoga zakona.

Budući da je člancima 3. i 4. Zakona o porezu na dohodak propisano da status rezidentnosti uvelike ovisi o činjenici ima li porezni obveznik u Republici Hrvatskoj prebivalište ili uobičajeno boravište potrebno je elaborirati pitanje utvrđivanja prebivališta i uobičajenog boravišta s poreznog aspekta. Prema tome, potrebno je obratiti pozornost na odredbe članka 43. Općeg poreznog zakona kojim je uređeno pitanje poreznog prebivališta i uobičajenog boravišta:

³ Preuzeto sa službenih stranica Ministarstva financija – Porezne uprave: <https://www.porezna-uprava.hr/Gradani/Stranice/UtvrdivanjeRezidentnosti.aspx>

Prebivalište

Smatra se da porezni obveznik ima prebivalište ondje gdje ima stan u vlasništvu ili posjedu neprekidno najmanje 183 dana u jednoj ili u dvije kalendarske godine. Boravak u stanu nije obavezan. Ako porezni obveznik u Republici Hrvatskoj ima u vlasništvu ili posjedu više stanova, prebivalište mjerodavno za oporezivanje utvrđuje se prema mjestu prebivališta obitelji, a za poreznog obveznika samca prema mjestu u kojem se pretežno zadržava ili prema mjestu iz kojeg pretežno odlazi na rad ili obavljanje djelatnosti. Ako porezni obveznik ima prebivalište u tuzemstvu i inozemstvu, smatra se da ima prebivalište u tuzemstvu.

Uobičajeno boravište

Uobičajeno boravište u smislu toga Zakona ima porezni obveznik u onome mjestu u kojem se zadržava pod okolnostima na temelju kojih se može zaključiti da on u tome mjestu ili na tom području ne boravi samo privremeno. Uobičajenim boravištem u smislu ovoga zakona smatra se stalan ili vremenski povezan boravak u trajanju od najmanje 183 dana u jednoj ili u dvije kalendarske godine. Za određivanje uobičajenog boravišta nisu važni kratkotrajni prekidi boravka koji ne traju dulje od jedne godine.

Rezidentnosti prema ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja

Nadalje, Republika Hrvatska trenutno ima 61 ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja u primjeni, odredbe ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja u skladu s člankom 141. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/2014 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) čini dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske i po pravnoj su snazi iznad zakona te su njihove odredbe obvezujuće.

Važno je istaknuti da ako s određenom državom nije sklopljen i u primjeni ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, primjenjuju se isključivo odredbe tuzemnih poreznih propisa i to: odredbe članaka 3. i 4. Zakona o porezu na dohodak, odredbe članka 43. Općeg poreznog zakona te odredbe članaka 36. i 37. Pravilnika o provedbi općeg poreznog zakona.

Odredbama članka 4. stavka 1. pojedinog Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja propisano je da izraz „rezident države ugovornice“ označava svaku osobu koja prema propisima te države u njoj podliježe oporezivanju na temelju svoga prebivališta, boravišta, mjesta uprave ili nekoga drugog obilježja slične prirode i također uključuje tu državu i njezinu političku podjedinicu ili lokanu vlast. Međutim, ovaj izraz ne uključuje bilo koju osobu koja u toj državi podliježe oporezivanju samo u pogledu dohotka iz izvora u toj državi ili imovine koja se u njoj nalazi.

Odredbama stavka 2. članka 4. pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja propisano je da ako je prema odredbama članka 4. stavka 1. pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja fizička osoba rezident obiju država ugovornica, onda se njezin status određuje kako slijedi:

- a) smatra se rezidentom samo one države u kojoj ima prebivalište koje mu je na raspolaganju; ako ima prebivalište koje mu je na raspolaganju u objema državama, smatrat će se da je rezident samo one države s kojom ima uže osobne i ekonomske veze (središte životnih interesa);
- b) ako se ne može odrediti u kojoj državi ima središte životnih interesa ili ako ni u jednoj državi nema prebivalište koje mu je na raspolaganju, smatrat će se rezidentom samo one države u kojoj ima uobičajeno boravište;
- c) ako osoba ima uobičajeno boravište u objema državama ili ga nema ni u jednoj od njih, smatrat će se rezidentom samo one države čiji je državljanin;
- d) ako je osoba državljanin obiju država ili niti jedne od njih, nadležna tijela država ugovornica riješit će pitanje zajedničkim dogovorom.

Prema tome, ako se promijenila neka od činjenica koja je bitna za oporezivanje, primjerice porezni obveznik je promijenio prebivalište ili uobičajeno boravište, isti je obvezan to prijaviti nadležnoj ispostavi porezne uprave u roku od trideset dana od dana nastanka činjenice za koju postoji obveza prijavljivanja te zatražiti promjenu statusa rezidentnosti u Registru poreznih obveznika, o čemu će nadležna ispostava Porezne uprave provesti postupak utvrđivanja porezne rezidentnosti.

Za postupak utvrđivanja rezidentnosti potrebno je da porezni obveznik sukladno odredbama članaka 36. i 37. Pravilnika o provedbi Općeg poreznog zakona dostavi:

- popunjeni upitnik Utvrđivanje promjene statusa rezidentnosti iz rezident u nerezident Republike Hrvatske – Upitnik TI (upitnik je dostupan na sljedećoj poveznici: [Upitnik TI](#)) i
- potvrdu o rezidentnosti izdanu od porezne uprave druge države ili
- popunjeni upitnik [Utvrđivanje promjene statusa rezidentnosti iz nerezident u rezident Republike Hrvatske](#) – Upitnik TU (upitnik dostupan na sljedećoj poveznici: [Upitnik TU](#)),

osobno ili preporučenom poštom nadležnoj ispostavi porezne uprave. Nakon dostave odgovarajuće dokumentacije nadležna ispostava porezne uprave provodi postupak utvrđivanja porezne rezidentnosti te će na temelju rezultata provedenog postupka utvrđivanja porezne rezidentnosti izvršiti promjenu statusa rezidentnosti u Registru poreznih obveznika Republike Hrvatske.

Porezni tretman

Važno je istaknuti da svaka od država ima porezni suverenitet vezano uz pitanje poreznog tretmana dohotka i dobiti. Države pristupaju pregovorima za sklapanje ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja upravo zato da bi se uredilo pitanje poreznog tretmana dohotka i dobiti, odnosno da bi se izbjeglo dvostruko oporezivanje/neoporezivanje dohotka i dobiti.

Kao što smo već napomenuli, Republika Hrvatska trenutno ima u primjeni 61 ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, a popis se može pronaći na mrežnoj stranici Porezne uprave na sljedećem [linku](#).

Porezni tretman hrvatskih rezidenata

Člankom 6. Zakona o porezu na dohodak propisano je da oporezivi dohodak hrvatskog rezidenta čini dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalne djelatnosti, dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od kapitala, dohodak od osiguranja i drugi dohodak iz članka 5. Zakona o porezu na dohodak, koji rezident ostvari u tuzemstvu i u inozemstvu (načelo svjetskog dohotka). Oporezivi dohodak nerezidenta čini dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalne djelatnosti, dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od kapitala, dohodak od osiguranja i drugi dohodak iz članka 5. Zakona o porezu na dohodak, koji nerezident ostvari u tuzemstvu (načelo tuzemnog dohotka).

Vezano uz navedeno, pitanje plaća, nadnica i drugih sličnih primanja uobičajeno je uređeno člankom 15. pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Naime, člankom 15. stavkom 1. pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja propisano je da se u skladu s odredbama članaka 16., 18. i 19., plaće, nadnice i druga slična primanja koje rezident države ugovornice ostvari nesamostalnim radom, oporezuju samo u toj državi (državi rezidentnosti), osim ako se nesamostalni rad obavlja u drugoj državi ugovornici (državi izvora). Ako se nesamostalni rad obavlja na taj način, primanja koja se od toga ostvaruju mogu se oporezivati u toj drugoj državi (državi izvora).

Člankom 15. stavkom 2. pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja propisano je da se neovisno o odredbama članka 15. stavka 1. pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog

oporezivanja primanja koja rezident države ugovornice ostvaruje od nesamostalnog rada obavljenog u drugoj državi ugovornici (državi izvora) oporezuju samo u prvospomenutoj državi (državi rezidentnosti) ako:

- a) primatelj boravi u drugoj državi u razdoblju ili razdobljima koja ukupno ne traju dulje od 183 dana u bilo kojem dvanaestomjesečnom razdoblju koje počinje ili završava u predmetnoj poreznoj godini, i
- b) primanje isplati poslodavac koji nije rezident druge države ili se ono isplati u njegovo ime, i
- c) primanje ne tereti stalnu poslovnu jedinicu ili stalno sjedište koje poslodavac ima u toj drugoj državi.

Polazeći od navedenog, vidljivo je da porezni tretman poreznih obveznika ponajprije ovisi o poreznoj rezidentnosti poreznog obveznika te o samoj činjenici gdje se rad obavlja i u kojem svojstvu (u svojstvu upućenih zaposlenika ili u svojstvu samostalnih tražitelja zaposlenja).

Upućeni zaposlenici

Ako govorimo o upućenim radnicima, potrebno je voditi računa da porezni obveznici, hrvatski rezidenti koji su upućeni od hrvatskog poslodavca podliježu oporezivanju isključivo u Republici Hrvatskoj sve dok su kumulativno ispunjeni uvjeti iz članka 15. stavka 2. pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja (dakle da porezni obveznik, hrvatski rezident, primatelj plaće, nadnica i drugih sličnih primanja ne boravi u drugoj državi u razdoblju ili razdobljima koja ukupno ne traju dulje od razdoblja propisanog u pojedinom ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, da primanje isplati hrvatski poslodavac ili da se primanje isplati u ime hrvatskog poslodavca, i da primanje ne tereti stalnu poslovnu jedinicu ili stalno sjedište koje hrvatski poslodavac može imati u toj drugoj državi).

Ako jedan od uvjeta nije ispunjen, ponajprije pravo oporezivanja plaće, nadnice i drugih sličnih primanja ima druga država (država izvora), međutim pravo oporezivanja ima i Republika Hrvatska kao država rezidentnosti poreznog obveznika. Neovisno o činjenici da Republika Hrvatska isto ima pravo oporezivanja plaće, nadnice i drugih sličnih primanja, kao država rezidentnosti, potrebno je obratiti pozornost na odredbe članka 23. (Otklanjanje dvostrukog oporezivanja) pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja kojima je propisan način otklanjanja dvostrukog oporezivanja određene vrste dohotka.

Samostalni tražitelji zaposlenja

Porezni obveznici, hrvatski rezidenti, koji samostalno odlaze raditi u inozemstvo za inozemnog poslodavca podliježu prvo oporezivanju u toj drugoj državi (državi izvora) budući da je mjesto rada poreznog obveznika, hrvatskog rezidenta, u toj drugoj državi odnosno kumulativni uvjet iz članka 15. stavka 2. pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja nije ispunjen i druga država je dobila prvenstveno pravo oporezivanja. Pravo oporezivanja dohotka koji ostvari porezni obveznik, rezident Republike Hrvatske, sukladno članku 15. pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ima i Republika Hrvatska (načelo svjetskog dohotka), međutim Republika Hrvatska kao država rezidentnosti obvezna je izvršiti otklanjanje dvostrukog oporezivanja na način propisan člankom 23. (Otklanjanje dvostrukog oporezivanja) pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Otklanjanje dvostrukog oporezivanja

Potrebno je istaknuti da do pojave dvostrukog oporezivanja ne bi trebalo doći budući da je Ministarstvo financija, Porezna uprava, u sklopu porezne reforme izmjenama Zakona o porezu na dohodak i Pravilnika o porezu na dohodak (Narodne novine, broj 10/17) propisala poreznim obveznicima, hrvatskim rezidentima, koji po osnovi primitka ostvarenog iz inozemstva ili u inozemstvu u tijeku poreznog razdoblja predujam poreza na dohodak, odnosno konačni porez na

dohodak plaćaju u inozemstvu, imaju mogućnost da ne plaćaju predujam poreza na dohodak, odnosno konačni porez na dohodak u tuzemstvu tijekom poreznog razdoblja, o čemu su porezni obveznici, hrvatski rezidenti, obvezni izvijestiti Poreznu upravu u roku od osam dana od dana ostvarenog prvog primitka u tekućoj godini. Napominjemo da se ovo pravilo primjenjuje i za rezidente upućene na rad u inozemstvo po nalogu tuzemnog poslodavca, kao i za primitke rezidenata ostvarene radom u svojstvu zastupnika u Europskom parlamentu.

U slučaju obustave plaćanja predujmova poreza na dohodak, odnosno konačnog poreza na dohodak i/ili u slučaju ostvarivanja primitaka poreznih obveznika, hrvatskih rezidenata iz ili u inozemstvu koji ne podliježu oporezivanju, porezni obveznici, hrvatski rezidenti, podatke o ostvarenom primitku i plaćenom porezu u inozemstvu koji odgovara tuzemnom porezu na dohodak dostavljaju Izvješćem o inozemnim primicima rezidenata i tuzemnim neoporezivim primicima nerezidenata te inozemnom porezu (dalje u tekstu: Obrazac INO--DOH).

Obrazac INO-DOH dostavlja se nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema sjedištu odnosno prebivalištu/uobičajenom boravištu tuzemnog poslodavca i/ili poslodavca izaslanog radnika i/ili isplatitelja i/ili prema prebivalištu/uobičajenom boravištu poreznog obveznika u slučaju ostvarivanja primitka izravno iz ili u inozemstvu bez posredovanja tuzemnog isplatitelja do 31. siječnja tekuće godine za prethodnu godinu.

Dostavom navedenog obrasca Porezna uprava Republike Hrvatske utvrdit će, sukladno odredbama ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i odredbama tuzemnih poreznih propisa, podliježe li određena vrsta dohotka oporezivanju u Republici Hrvatskoj te će se prema tome utvrditi i metoda za otklanjanje dvostrukog oporezivanja koja je propisana odredbama članka 23. (Otklanjanje dvostrukog oporezivanja) pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, odredbama članka 80. Zakona o porezu na dohodak te odredbama članaka 84., 87. i 88. Pravilnika o porezu na dohodak.

Otklanjanje dvostrukog oporezivanja obavlja se primjenom jedne od sljedećih metoda:

- metoda izuzimanja - Porezna uprava Republike Hrvatske izuzet će dohodak koji je porezni obveznik ostvario iz inozemstva ili u inozemstvu u tijeku poreznog razdoblja od oporezivanja u Republici Hrvatskoj,
- metoda uračunavanja – Porezna uprava Republike Hrvatske uračunat će porez koji je porezni obveznik, hrvatski rezident, platio u inozemstvu na temelju inozemnog dohotka u tuzemni porez na dohodak za svaki pojedinačni inozemni dohodak posebno.

Metoda izuzimanja

Ako je u ugovoru u članku 23. (Otklanjanje dvostrukog oporezivanja) propisana za određenu vrstu dohotka metoda izuzimanja, tada država rezidentnosti ne oporezuje primitak koji se prema ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja može oporezivati u državi izvora, a ne oporezuje niti primitak koji je oporeziv jedino u državi izvora.

Metoda uračunavanja

Ako je u ugovoru u članku 23. (Otklanjanje dvostrukog oporezivanja) propisana za određenu vrstu dohotka metoda uračunavanja, država rezidentnosti izračunava svoj porez na temelju ukupnog primitka poreznog obveznika, hrvatskog rezidenta, uključujući primitak i iz druge države (države izvora) koje se prema odredbama ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja može oporezivati i u državi izvora i u državi rezidentnosti, ali isključuje primitak koji je oporeziv jedino u državi izvora. Pritom država rezidentnosti daje poreznom obvezniku, hrvatskom rezidentu, poreznu olakšicu odbitkom od vlastitog poreza za iznos poreza plaćenog u drugoj državi (državi izvora).

Nadalje, člankom 80. Zakona o porezu na dohodak propisano je da će se porez koji je rezident platio u inozemstvu na temelju inozemnog dohotka uračunati u tuzemni porez na dohodak za svaki pojedinačni inozemni dohodak posebno. Porez plaćen u inozemstvu može se uračunati samo na temelju potvrde inozemnog poreznog tijela ili za to ovlaštene osobe o uplaćenom porezu u inozemstvu. Isto tako, potrebno je voditi računa da se porez koji je rezident platio u inozemstvu na temelju inozemnog dohotka neće uračunati u tuzemni porez na dohodak ako isti nije plaćen u inozemstvu u skladu s odredbama ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koji je u primjeni. Samo uračunavanje inozemnog poreza u tuzemni porez na dohodak obavlja se u godišnjem obračunu poreza putem podnesene godišnje porezne prijave, odnosno u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak te u slučaju konačnog oporezivanja putem podnesenog INO-DOH obrasca.

Člankom 84. Pravilnika o porezu na dohodak propisano je da se porez plaćen u inozemstvu može uračunati samo ako odgovara tuzemnom porezu na dohodak koji je oporeziv u tuzemstvu. Porez plaćen u inozemstvu neće se uračunati u tuzemni porez na dohodak ako postoji u primjeni međunarodni ugovor sukladno kojem se porez nije trebao platiti u inozemstvu ili se trebao platiti u iznosu manjem nego što je plaćen. Ako je porez u inozemstvu plaćen u iznosu većem nego što je trebao biti plaćen u skladu s odredbama međunarodnog ugovora, pri uračunavanju će se uzeti u obzir samo porez u iznosu u kojem je trebao biti plaćen u skladu s odredbama ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Sam način uračunavanja poreza plaćenog u inozemstvu propisan je u dva članka i to:

1. Člankom 87. Pravilnika o porezu na dohodak kojim je propisano uračunavanje poreza plaćenog u inozemstvu pri utvrđivanju godišnjeg poreza na način da se:
 - 1) iz razmjera iznosa ukupno obračunanoga tuzemnoga godišnjeg poreza na dohodak, koji je umanjen sukladno članku 84. stavku 5. toga Pravilnika i iznosa ukupno u godišnjoj poreznoj prijavi iskazanoga godišnjeg dohotka (prije dodatnog umanjenja dohotka od samostalne djelatnosti za plaće novozaposlenih osoba, za iznos državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te za iznos potpore male vrijednosti za izvođenje praktične nastave i vježbe naukovanja u sustavu vezanih obrta prema posebnim propisima, za iznos izdataka za istraživanje i razvoj i za preneseni gubitak) i prije umanjenja za osobni odbitak, utvrđuje se prosječna porezna stopa;
 - 2) primjenom prosječne porezne stope na iznos svakoga pojedinačnoga godišnjega inozemnog dohotka dobiva se najviši iznos do kojega se može uračunati inozemni porez. Ako je u inozemstvu plaćen manji iznos poreza od najvišeg mogućeg za uračunavanje, uračunava se stvarno plaćeni porez.
2. Člankom 88. Pravilnika o porezu na dohodak kojim je propisano uračunavanje poreza plaćenog u inozemstvu pri utvrđivanju konačnog poreza na dohodak na način da se:
 - 1) porez plaćen u inozemstvu koji se može uračunati u tuzemni porez utvrđuje tako da se na konačni dohodak ostvaren iz inozemstva ili u inozemstvu primijeni tuzemna porezna stopa propisana za taj dohodak te tako dobiveni iznos predstavlja najviši iznos do kojeg se može uračunati plaćeni inozemni porez. Ako je u inozemstvu plaćen niži porez, tada se u tuzemni porez uračunava stvarno plaćeni porez u inozemstvu.

4. Status osiguranika u obveznome zdravstvenom osiguranju⁴

Prijavom na obvezno zdravstveno osiguranje, promjenom u osiguranju ili odjavom s obveznog zdravstvenog osiguranja stječe se, mijenja ili prestaje postojeći status u obveznom zdravstvenom osiguranju. Prijava, promjena ili odjava provodi se putem sljedećih tiskanica:

- Prijava/Odjava/Promjena u obveznom zdravstvenom osiguranju za osiguranika (tiskanica dostupna na sljedećoj poveznici: [Tiskanica 1](#));
- Prijava/Odjava/Promjena u obveznom zdravstvenom osiguranju za osiguranu osobu, osiguranu osobu člana obitelji (tiskanica dostupna na sljedećoj poveznici: [Tiskanica 2](#)).

Prilikom prijave na obvezno zdravstveno osiguranje podnosi se dokumentacija koja se razlikuje ovisno o okolnostima na temelju kojih se prijava obavlja, a ta dokumentacija navedena je u Popisu osnova na koje se obvezno osiguravaju i stječu status osiguranika propisan Zakonom.⁵

Prijava, promjena, odjava u obveznom zdravstvenom osiguranju podnosi se u bilo kojem regionalnom uredu, odnosno područnoj službi HZZO-a, u roku od 8 dana od dana nastanka promjene ili prestanka okolnosti na osnovi kojih se stječe status u obveznom zdravstvenom osiguranju.

Osigurana osoba kojoj je prestao status u obveznom zdravstvenom osiguranju prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja ostvaruje još najdulje 30 dana od dana prestanka statusa osigurane osobe.

Odjavu s osiguranja u Hrvatskoj dužan je izvršiti sam radnik, no i nadležni nositelj zdravstvenog osiguranja u drugoj državi članici dostavit će u takvom slučaju HZZO-u određenu tiskanicu na kojoj će ga obavijestiti da se takva osoba u drugoj državi prijavljuje na zdravstveno osiguranje i provjeriti je li osoba još uvijek prijavljena na osiguranje u Hrvatskoj.

Ostvarivanje prava na korištenje zdravstvene zaštite osiguranih osoba HZZO-a u državama s kojima je Republika Hrvatska sklopila međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju

Nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji na snazi su ostali ugovori o socijalnom osiguranju s Bosnom i Hercegovinom, Makedonijom, Srbijom, Crnom Gorom i Turskom.

U smislu ugovora, osoba može biti obvezno zdravstveno osigurana samo u jednoj državi ugovornici.

Ako je osoba obvezno zdravstveno osigurana u Republici Hrvatskoj, a odlazi privremeno na područje druge države ugovornice, tada je način korištenja zdravstvene zaštite u drugoj državi ugovornici reguliran na sljedeći način:

Upućivanje na rad (izaslanje), stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje

- Poslodavac, tijelo državne vlasti, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave – koji upućuje osiguranika na rad, stručno usavršavanje odnosno obrazovanje u inozemstvu dužan je izvršiti prijavu boravka radnika u inozemstvu na tiskanici T-4 „Prijava - odjava boravka u ugovornoj ili trećoj državi“ nadležnom regionalnom uredu, odnosno područnoj službi HZZO-a.

⁴ Preuzeto sa službenih internetskih stranica Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje: <http://www.hzzo.hr/obvezno-osiguranje/prijava-promjena-i-odjava-u-obveznom-zdravstvenom-osiguranju/>

⁵ Pravni akti kojima se regulira zdravstveno osiguranje može se preuzeti sa sljedeće stranice: <http://www.hzzo.hr/zdravstveni-sustav-rh/poveznice-na-nacionalno-i-eu-zakonodavstvo/>

Uz prijavu je obavezan priložiti:

- fotokopiju ugovora o radu,
 - akt o upućivanju radnika na rad, stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje s naznakom razdoblja na koje se upućuje,
 - liječničku svjedodžbu o zdravstvenoj sposobnosti osiguranika, ne stariju od 90 dana, kojom je prije odlaska osiguranika potvrđeno da je on sposoban za obavljanje poslova radi kojih se upućuje. Iznimno, liječnička svjedodžba nije potrebna u slučaju upućivanja na stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje koje se ne obavlja uz rad.
- Prijava se podnosi, u pravilu, 8 dana prije odlaska osiguranika u inozemstvu, a obvezno prije odlaska. Na temelju prijave i priložene dokumentacije regionalni ured, odnosno područna služba HZZO-a, izdaje radniku ugovorenu potvrdu o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

Nakon dolaska u mjesto boravka potvrdu je potrebno zamijeniti za bolesnički list na osnovi kojega je moguće korištenje zdravstvene zaštite kod ugovornih doktora i ugovornih zdravstvenih ustanova, uz plaćanje participacije ako je ona obavezna i za osigurane osobe države boravka. U svim ugovornim državama upućeni radnik ostvaruje pravo na punu zdravstvenu zaštitu, osim u Bosni i Hercegovini gdje ima pravo na hitnu.

Službeni put u inozemstvo (boravak do 30 dana)

Moguće je izdavanje potvrde o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu prije i tijekom službenog putovanja na temelju kopije putnog naloga (nije obvezno) i prijave boravka u inozemstvu na tiskanici T-4.

Privatni boravak

- Ako osigurana osoba odlazi na privremeni boravak u ugovornu državu po privatnom poslu, kako bi ostvarila pravo na korištenje hitne zdravstvene zaštite u ugovornim državama na teret sredstava HZZO-a, obvezna je prije odlaska podnijeti prijavu boravka u inozemstvu na propisanoj tiskanici T 4 „Prijava - odjava boravka u ugovornoj ili trećoj državi“ koju predaje nadležnom regionalnom uredu, odnosno područnoj službi HZZO-a.
- Na temelju podnesene prijave boravka na tiskanici T4, HZZO osiguranoj osobi izdaje potvrdu o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu koja je propisana pojedinim ugovorom. Nakon dolaska u mjesto boravka u ugovornoj državi, osigurana osoba obvezna je navedenu potvrdu predati najbližoj bolesničkoj blagajni (Zavodu za zdravstveno osiguranje) u zamjenu za bolesnički list na temelju kojega će, u slučaju potrebe, moći koristiti zdravstvenu zaštitu, ali isključivo kod ugovornih liječnika i zdravstvenih ustanova. Iznimno, u slučaju hitnosti, moguće je korištenje zdravstvene zaštite i na temelju same potvrde o pravu izdane u HZZO-u. Obveza plaćanja postoji samo za troškove participacije, ako su oni predviđeni i za osigurane osobe države boravka.
- Iznimno, u slučaju privatnog odlaska u Srbiju, hrvatski osiguranici mogu koristiti zdravstvenu zaštitu na temelju Europske kartice zdravstvenog osiguranja ili zamjenskog certifikata, ali su ih obvezni predložiti zdravstvenom osiguranju u mjestu boravka u Srbiji radi izdavanja bolesničkog lista. Također, u slučaju hitnosti moguće je korištenje zdravstvene zaštite i na osnovi EKZO/certifikata.

Prilikom odlaska u ugovorne države, bilo da je riječ o odlasku u privatne svrhe, o upućivanju na privremeni rad, stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje ili službeni put, ne naplaćuje se poseban doprinos za slučaj korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu u HZZO-u.

U slučaju da troškovi zdravstvene zaštite budu naplaćeni unatoč uredno izdanoj potvrdi o pravu, nakon povratka u Hrvatsku moguće je podnijeti pisani zahtjev nadležnom regionalnom uredu, odnosno područnoj službi HZZO-a radi naknade troškova korištenja zdravstvene zaštite. Zahtjevu je potrebno

priložiti medicinsku dokumentaciju prevedenu na hrvatski jezik i original računa o plaćenju zdravstvenoj zaštiti koji glasi na ime osigurane osobe iz kojeg je vidljivo koje su zdravstvene usluge pružene osiguranoj osobi te da je račun plaćen. Troškovi se nadoknađuju u opsegu predviđenim ugovorom.

Radni odnos u drugoj državi ugovornici

Ako se osoba zaposli kod poslodavca sa sjedištem u drugoj državi ugovornici i prijave se u istoj državi na obvezno zdravstveno osiguranje, ne može istodobno biti prijavljena i na obvezno zdravstveno osiguranje u Hrvatskoj. Stoga je obvezna u takvom slučaju kontaktirati HZZO radi odjave s osiguranja prema prethodnoj osnovi.

Nositelj zdravstvenog osiguranja kod kojega je osoba prijavljena na obvezno zdravstveno osiguranje u drugoj državi ugovornici postat će tada nadležni nositelj te će osobi, u slučaju privremenog odlaska u Hrvatsku, izdati potvrde na osnovi kojih će ona tada koristiti zdravstvenu zaštitu u Hrvatskoj na jednak način kako je koriste hrvatski osiguranici za vrijeme privremenog boravka na području druge države ugovornice.

Također će i članovi obitelji takve osobe koji imaju prebivalište u Hrvatskoj koristiti zdravstvenu zaštitu u Hrvatskoj na teret inozemnog nositelja zdravstvenog osiguranja.

5. Mirovinsko osiguranje

Od 1. srpnja 2013., odnosno od dana stupanja Republike Hrvatske u članstvo EU-a, u odnosima s državama članicama EU-a, od 12. travnja 2014. u odnosima s državama Europskoga gospodarskog prostora (Norveška, Lihtenštajn i Island, na temelju Sporazuma o sudjelovanju Republike Hrvatske u Europskom gospodarskom prostoru) te od 1. siječnja 2017. u odnosu na Švicarsku Konfederaciju, na obveze i prava iz sustava socijalne sigurnosti u Republici Hrvatskoj primjenjuju se uredbe EU-a za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti: Uredba (EZ) broj 883/2004 Europskog parlamenta i vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (Osnovna uredba) i Uredba (EZ) broj 987/2009 Europskog parlamenta i vijeća od 16. rujna 2009., kojom se utvrđuje postupak provedbe Uredbe (EZ) broj 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (Provedbena uredba).

Osim navedenih uredbi EU-a za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti, Republika Hrvatska primjenjuje i osam dvostranih ugovora o socijalnom osiguranju. Međunarodni ugovori o socijalnom osiguranju⁶ štite prava hrvatskih građana koji su zaposleni ili borave u inozemstvu, kao i članova njihovih obitelji te na temelju njih oni ostvaruju svoja prava na temelju rada, odnosno osiguranja u inozemstvu, a time i na odgovarajuće oblike socijalne sigurnosti (mirovinsko i zdravstveno osiguranje i slično).

Međunarodni ugovori o socijalnom osiguranju, prema Ustavu Republike Hrvatske, dio su unutarnjeg pravnog poretka, a po pravnoj snazi su iznad zakona (*lex specialis*) te prema tome imaju prednost pred domaćim zakonodavstvom. Na sljedećoj mrežnoj stranici Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje nalazi se detaljan popis postojećih ugovora o socijalnom osiguranju s drugim državama: [poveznica](#).

Javni imenik europskih ustanova socijalne sigurnosti - EESSI dostupan je na sljedećoj mrežnoj stranici: [poveznica](#).

⁶ Preuzeto sa službenih stranica Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje: <http://www.mirovinsko.hr/default.aspx?id=4>

Postupak ostvarivanja prava primjenom uredbi EU-a i međunarodnih ugovora pokreće se podnošenjem zahtjeva nadležnoj službi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Zahtjev podnesen u jednoj državi smatra se zahtjevom za ostvarivanje prava i u drugim državama u kojima je konkretna osoba navršila razdoblja mirovinskog staža (ako nije izričito zatražena odgoda ostvarivanja prava u određenoj državi) te će Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje po službenoj dužnosti pokrenuti postupak i proslijediti obradu zahtjeva i inozemnim nositeljima mirovinskog osiguranja.

Na isti način inozemni će nositelj osiguranja, ako se zahtjev podnosi u inozemstvu, pokrenuti postupak i prema hrvatskom nositelju osiguranja.

Da bi se ubrzao postupak u Republici Hrvatskoj i obrada zahtjeva za inozemnog nositelja, pri podnošenju zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja u Republici Hrvatskoj potrebno je zahtjevu priložiti i:

- dokaz o državljanstvu (ovjerenu kopiju osobne iskaznice, putovnice ili domovnice)
- podatak o osobnom identifikacijskom broju (OIB-u)
- izvadak iz matice rođenih
- izvadak iz matice vjenčanih i
- izvadak iz matice umrlih, kada je riječ o zahtjevu za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu (u tom slučaju izvadak iz matice vjenčanih mora biti izdan nakon smrti osiguranika i ne stariji od 6 mjeseci).

Potrebno je priložiti dokaze o radu u inozemstvu koje osiguranik posjeduje.

Ako se zahtjev podnosi inozemnom nositelju, za ostvarivanje prava na mirovinu iz hrvatskog osiguranja potrebno je priložiti i radnu knjižicu ako je osiguranik posjeduje ili drugi odgovarajući dokument. Ako podnositelj ne posjeduje pisani dokaz o radu u inozemstvu ili u Hrvatskoj, u zahtjevu treba navesti točan naziv poslodavca, sjedište i adresu tvrtke te od kada do kada je kod poslodavca radio.

U pogledu ostvarivanja prava i određivanja davanja iz mirovinskog osiguranja primjenjuju se propisi o mirovinskom osiguranju koji su na snazi u Republici Hrvatskoj. Tako će osiguraniku koji ispunjava zakonske uvjete za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja samo na temelju razdoblja osiguranja ostvarenih u Republici Hrvatskoj, pravo biti priznato i davanje određeno samo na temelju tih razdoblja (takozvana „samostalna mirovina”).

Ako osiguranik ne ispunjava uvjete za ostvarivanje prava samo na temelju razdoblja osiguranja ostvarenih u Republici Hrvatskoj, hrvatski nositelj osiguranja će radi ispunjavanja uvjeta za mirovinu u obzir uzeti i razdoblja osiguranja navršena u inozemstvu – u nekoj od država s kojima Republika Hrvatska ima važeći međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju – ali će davanje iz hrvatskog osiguranja biti određeno samo na temelju razdoblja osiguranja navršenih u Republici Hrvatskoj („razmjerni dio mirovine”).

Koje formalno-pravne korake treba učiniti nakon dolaska na rad u državu domaćina?

6. Prijava privremenog boravka u zemljama članicama Europske unije (uključujući Norvešku, Island i Lihtenštajn)⁷

Tijekom prva tri mjeseca boravka u novoj državi, kao državljanin države članice EU-a, osoba nije dužna zatražiti potvrdu o prijavi boravka kojom se potvrđuje da ima pravo živjeti ondje. Iako, u nekim zemljama će osoba možda morati nakon dolaska prijaviti svoju prisutnost. Nakon tri mjeseca u novoj državi, osoba može biti dužna prijaviti boravak kod nadležnog tijela (najčešće u gradskoj vijećnici ili lokalnoj policijskoj postaji) te ishoditi potvrdu o prijavi boravka.

Za navedeni postupak nužna je **važeća osobna iskaznica ili putovnica** i sljedeće:

Za zaposlenike/upućene na rad u inozemstvo:

- potvrda o radnom odnosu ili potvrda o zapošljavanju poslodavca.

Za samozaposlene:

- dokaz o statusu samozaposlene osobe.

Za umirovljenike:

- dokaz o sveobuhvatnom zdravstvenom osiguranju
- dokaz o posjedovanju dovoljnih sredstava za vlastito uzdržavanje bez potrebe za potporom dohotku: izvor sredstava je nebitan.

Za studente:

- dokaz o upisu na odobrenu obrazovnu ustanovu
- dokaz o sveobuhvatnom zdravstvenom osiguranju
- izjava o posjedovanju dovoljnih sredstava za vlastito uzdržavanje bez potrebe za potporom dohotku: izvor sredstava je nebitan.

Nije nužno dostaviti druge dokumente.

Nakon prijave, ishodi se potvrda o prijavi. Tom potvrdom se potvrđuje pravo na život u novoj državi. Informacije o lokaciji i načinu prijave u državi domaćinu mogu se provjeriti na mrežnim stranicama Europske unije (više na sljedećoj poveznici: [link](#)). Potvrda o prijavi trebala bi odmah biti izdana i naknada za nju ne bi smjela iznositi više nego što državljani plaćaju za osobne iskaznice. Trebala bi vrijediti neograničeno (ne treba se obnavljati) iako će se svaka promjena adrese možda morati prijaviti lokalnim nadležnim tijelima. Ako se ne ispuni obveza prijave boravka, moguća je novčana kazna. Nužno je naglasiti kako isto ne znači nemogućnost nastavka boravka i protjerivanja iz države. U mnogim državama nužno je imati izdanu potvrdu o prijavi i nacionalnu osobnu iskaznicu ili putovnicu u slučaju susreta sa službenom osobom. Ako osoba navedene dokumente na zahtjev službene osobe nema, može biti novčano kažnjena, međutim ne i protjerana zbog toga.

⁷ Preuzeto s portala Vaša Europa – službena stranica Europske unije:
http://europa.eu/youreurope/citizens/residence/index_hr.htm

Prijava članova obitelji koji su državljani jedne države članice EU-a u drugoj državi članici

Članovi obitelji koji su državljani države članice EU-a mogu ostati u državi članici domaćinu pod istim administrativnim uvjetima. U tom će slučaju trebati sljedeće dokumente da bi dobili potvrdu o prijavi u gradskoj vijećnici ili lokalnoj policijskoj postaji:

- važeću osobnu iskaznicu ili putovnicu
- potvrdu o prijavi ili drugi dokaz o boravku u toj zemlji
- dokaz obiteljske veze (primjerice vjenčani ili rodni list)
- za djecu/unuke, dokaz da su mlađi od 21 godine ili da ovise o osobi koja boravi u inozemstvu
- za bake/djedove/roditelje, dokaz da ovise o osobi koja boravi u inozemstvu
- za ostale članove obitelji, dokaz da su financijski ovisni o osobi koja boravi u inozemstvu ili da se zbog ozbiljnih zdravstvenih razloga o njima treba brinuti
- za nevjenčane partnere/ice, dokaz o dugoročnoj ili trajnoj vezi s osobom koja boravi u inozemstvu.

Potvrda o prijavi odmah će se izdati za vašeg bračnog druga/partnera, djecu/unuke, bake/djedove/roditelje. U pogledu ostalih rođaka, nadležna bi tijela trebala što prije donijeti odluku o izdavanju potvrde o prijavi.

Prijava članova obitelji koji su državljani trećih zemalja u drugoj državi članici EU-a

Tijekom prva tri mjeseca boravka u državi domaćinu članovi obitelji koji su državljani trećih zemalja nisu dužni podnijeti zahtjev za boravišnu iskaznicu kojom se potvrđuje da imaju pravo ondje živjeti – iako će u nekim državama možda morati nakon dolaska prijaviti svoju prisutnost.

Nakon tri mjeseca u državi domaćinu članovi obitelji koji su državljani trećih zemalja moraju prijaviti boravak kod nadležnih tijela (najčešće u općini ili lokalnoj policijskoj stanici).

Kako bi dobili boravišnu iskaznicu, dužni su predložiti sljedeće dokumente:

- važeću putovnicu
- potvrdu o prijavi osobe koja je došla na rad kao državljanin države članice EU-a ili bilo koji drugi dokument kojim se dokazuje boravak u toj državi u svrhu rada/usavršavanja
- dokaz obiteljske veze (primjerice vjenčani ili rodni list)
- za djecu/unuke, dokaz da su mlađi od 21 godine ili da ovise o osobi koja je došla u drugu zemlju u svrhu rada/usavršavanja
- za bake/djedove/roditelje, dokaz da ovise o osobi koja je došla u drugu zemlju u svrhu rada/usavršavanja
- za ostale članove obitelji, dokaz da ovise o osobi koja je došla u drugu zemlju u svrhu rada/usavršavanja ili da se zbog ozbiljnih zdravstvenih razloga navedena osoba mora osobno brinuti o njima
- za nevjenčane partnere/partnerice, dokaz o dugoročnoj ili trajnoj vezi s osobom koja je došla u drugu zemlju u svrhu rada/usavršavanja.

Nadležna tijela trebala bi donijeti odluku o izdavanju boravišne iskaznice u roku od šest mjeseci. Ako to ne učine, treba se javiti službama Europske unije za pomoć na sljedećoj poveznici: [link](#). U svakom slučaju, članovi obitelji koji su državljani trećih zemalja ne mogu biti protjerani ako im je viza istekla dok se njihov zahtjev obrađuje.

Ako je prijava odbijena, nadležna tijela dužna su im uručiti odluku u pisanom obliku, navodeći sve razloge za odluku i njezine posljedice te upute kako i do kada se članovi obitelj ili partner/partnerica mogu žaliti.

Ako je prijava prihvaćena, boravišna iskaznica često se izdaje besplatno. U slučaju naplate naknada, one ne smiju biti više od onih koje se naplaćuju državljanima za slične dokumente, kao što su osobne iskaznice.

U dokumentu mora biti jasno navedeno da je riječ o boravišnoj iskaznici za člana obitelji državljanina države članice. Boravišna iskaznica mora vrijediti pet godina (ili ako je planirani boravak kraći, mora vrijediti tijekom cijelog boravka). Svaka promjena adrese možda će se morati prijaviti nadležnim tijelima.

Članovi obitelji mogu se koristiti svojim boravišnim iskaznicama za putovanje u drugu državu EU-a, ali ako se žele preseliti u drugu državu EU-a, moraju podnijeti zahtjev za drugu boravišnu iskaznicu u novoj zemlji domaćinu. Sve dok su ovisni odnosno uzdržavani članovi, i osoba koja je došla u drugu zemlju u svrhu rada/usavršavanja mora se preseliti s njima.

7. Zdravstveno osiguranje za vrijeme boravka u zemljama članicama Europske unije, Europskog ekonomskog prostora (Norveška, Island i Lihtenštajn) i u Švicarskoj⁸

Ako osoba, obvezno zdravstveno osigurana u Hrvatskoj, namjerava boraviti u drugoj državi članici EU/EEP/Švicarskoj, nužno je da bude svjesna različitih sustava socijalne sigurnosti, uključujući i sustava zdravstvenog osiguranja. No, osoba ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu pod istim uvjetima kao i osigurane osobe države boravka (lokalno stanovništvo).

Pri tome je bitno naglasiti da, sukladno europskim pravnim propisima, osoba može biti obvezno zdravstveno osigurana samo u jednoj državi članici EU/EEP/Švicarskoj.

Zdravstvena zaštita za vrijeme privremenog boravka u drugoj državi članici

Zdravstvenu zaštitu za vrijeme privremenog boravka na području EU-a, EEP-a ili Švicarske osigurane osobe HZZO-a mogu koristiti na osnovi Europske kartice zdravstvenog osiguranja (EKZO) ili certifikata koji je privremeno zamjenjuje.

Pri tome razlog privremenog boravka nije od značaja te osigurana osoba zdravstvenu zaštitu u drugoj državi članici, na temelju EKZO/certifikata, ostvaruje na jednak način bez obzira na to boravi li u toj drugoj državi članici privremeno po privatnom poslu, radi studiranja, za vrijeme službenog puta ili upućivanja na privremeni rad, na stručnom usavršavanju ili obrazovanju upućena od poslodavca u Hrvatskoj.

Certifikat se izdaje kada osigurana osoba zbog određenog razloga nije u posjedu EKZO-a (npr. gubitak kartice), a izdaje se na razdoblje najdulje do 90 dana.

⁸ Preuzeto s portala Vaša Europa – službena stranica Europske unije:
http://europa.eu/youreurope/citizens/health/index_hr.htm

Na temelju EKZO/certifikata ostvaruje se pravo na:

- zdravstvenu zaštitu koja je s medicinskoga gledišta nužna, uzimajući u obzir prirodu davanja i očekivanu duljinu boravka;
- zdravstvene usluge koje su nužne kako se osigurana osoba ne bi bila prisiljena vratiti u matičnu državu članicu prije kraja planiranog boravka radi podvrgavanja potrebnom liječenju;
- zdravstvene usluge za kronične bolesti, odnosno za već postojeće dijagnoze, kao i porod te usluge vezane uz trudnoću, no ne kada je svrha boravka u drugoj državi članici upravo porod ili liječenje postojeće kronične bolesti;
- zdravstvene usluge za koje je potreban prethodan dogovor sa samim pružateljem zdravstvene usluge kao što su to npr. dijaliza, terapija kisikom, kemoterapija, specijalni tretmani za astmu i sl., no za njih je potreban prethodan dogovor s pružateljem usluga, prije odlaska.
- Osigurana osoba plaća jedino participaciju ako je plaćaju i osiguranici države boravka za istu zdravstvenu uslugu.
- EKZO/certifikat ne pokriva planirana liječenja niti je alternativa putnom osiguranju.
- Osigurana osoba nema pravo na putne i vezane troškove.
- Nužna/neodgodiva zdravstvena zaštita na temelju EKZO/certifikata može se ostvarivati isključivo kod ugovornih pružatelja zdravstvene zaštite, dakle zdravstvenih ustanova i liječnika koji su u sklopu sustava socijalnog osiguranja države boravka. Pri tome nužnost/neodgodivost procjenjuje liječnik na licu mjesta.
- EKZO se osiguranim osobama HZZO-a izdaje putem web portala na: www.hzzo.hr (<http://www.cezih.hr/EhicRequest/home.html>), na tzv. redomatima ili osobno u regionalnim uredima/područnim službama HZZO-a. EKZO/certifikati izdaju se besplatno te se ne naplaćuje doprinos za korištenje zdravstvene zaštite.

Zdravstvena zaštita za vrijeme prebivališta u drugoj državi članici EU-a/EEP-a/Švicarskoj

U slučaju prebivališta u drugoj državi članici EU-a/EEP-a/Švicarskoj, osiguranoj osobi HZZO-a, u slučaju ispunjenja svih propisanih uvjeta, HZZO može izdati tiskanice E106. Pri tome je potrebno dokazati činjenicu prebivališta.

Ovo se primarno odnosi na osobe koje su od svog poslodavca upućene na rad u drugu državu članicu, a razdoblje njihova upućivanja je dulje od godinu dana (365 dana plus minimalno jedan dan).

Stoga je za izdavanje iste tiskanice za upućenog radnika potrebno podnijeti dokumentaciju koja dokazuje da se radnik upućuje na privremeni rad u drugu državu članicu na razdoblje dulje od godinu dana, a dokumentacija je sljedeća:

- preslika obrasca A1 izdanog od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje;
- potvrda Ministarstva unutarnjih poslova o privremenom odlasku izvan Republike Hrvatske na razdoblje dulje od godinu dana, sukladno članku 3. stavku 5. Zakona o prebivalištu (Narodne novine, broj: 144/12);
- Izjava o stvarnom prebivalištu (boravištu) ispunjena u HZZO-u.

Članovi obitelji izaslanih radnika koji s njim odlaze živjeti u drugu državu članicu, za vrijeme njegova rada također ostvaruju pravo na izdavanje tiskanice E106, ako njihov boravak u drugoj državi članici traje dulje od godinu dana. Isto dokazuju potvrdom o privremenom odlasku iz RH i potpisivanjem

Izjave o stvarnom boravištu. Ako zahtjev podnose odvojeno od izaslanog radnika, trebaju priložiti presliku njegova obrasca A1.

Iznimno, državni službenici, kao i diplomatski i konzularni predstavnici, te članovi njihovih obitelji koji su upućeni na rad ili na mandat u drugu državu članicu nisu obvezni prijaviti privremeni odlazak iz Hrvatske.

Upućenom radniku izdaje se tiskanica E106 s važenjem od dana podnošenja zahtjeva do završetka rada u državama EU-a/EEP-a/Švicarskoj, a predaje se zavodu/kasi zdravstvenog osiguranja u državi upućivanja, uz zadržavanje prava na zdravstveno osiguranje i u Hrvatskoj.

Korisni obrasci za ostvarivanje prava iz sustava socijalnog osiguranja EU-a mogu se pronaći na sljedećoj poveznici: [link](#).

Radni odnos u drugoj državi članici EU-a/EEP-a/Švicarskoj

Ako je osoba zaposlena kod poslodavca sa sjedištem u drugoj državi članici i prijavljena je na obvezno zdravstveno osiguranje u državi rada, ne može istodobno biti prijavljena i na obvezno zdravstveno osiguranje u Hrvatskoj. Stoga je obvezna u takvom slučaju kontaktirati HZZO radi odjave s osiguranja prema prethodnoj osnovi. Nositelj zdravstvenog osiguranja kod kojega je osoba prijavljena na obvezno zdravstveno osiguranje u drugoj državi članici postat će tada nadležni nositelj te će osobi izdati EKZO/certifikat, odnosno tiskanicu E106 na jednak način i pod istim uvjetima kao HZZO svojim osiguranim osobama.

Također će i članovi obitelji takve osobe koji imaju prebivalište u Hrvatskoj koristiti zdravstvenu zaštitu u Hrvatskoj na teret inozemnog nositelja zdravstvenog osiguranja.

Neki studenti doktorskih studija mogu se smatrati radnicima i od njih se može zahtijevati da odaberu lokalni program zdravstvene zaštite ili da ugovore privatno osiguranje.

Nacionalna kontaktna točka za prekograničnu zdravstvenu zaštitu

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) je sukladno odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju Nacionalna kontaktna točka (engl. National Contact Point, NCP) za pružanje informacija o pravima osiguranih osoba na zdravstvenu zaštitu u drugoj državi članici EU-a/EEP-a/Švicarskoj u skladu s propisima Europske unije, odnosno o svim bitnim aspektima prekogranične zdravstvene zaštite.

Stoga je za više informacija o načinu korištenja zdravstvene zaštite za vrijeme privremenog boravka u drugoj državi članici EU-a/EEP-a/Švicarskoj moguće kontaktirati Nacionalnu kontaktnu točku za prekograničnu zdravstvenu zaštitu pri HZZO-u na adresu elektroničke pošte: ncp-croatia@hzzo.hr ili na broj telefona +385 1 644 90 90.

8. Zdravstveno osiguranje za vrijeme boravka u trećim zemljama

- Treće države su države koje nisu članice EU-a/EEP-a/Švicarske, a nisu ugovorne države.
- Osigurane osobe zdravstvenu zaštitu u trećim državama koriste pod uvjetima koji su utvrđeni hrvatskim propisima.

Ako je osoba obvezno zdravstveno osigurana u Republici Hrvatskoj, a odlazi privremeno na područje treće države, tada je način korištenja zdravstvene zaštite u trećoj državi reguliran na sljedeći način:

Upućivanje na rad (izaslanje), stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje

- Poslodavac, tijelo državne vlasti, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave – koji upućuje osiguranika na rad, stručno usavršavanje odnosno obrazovanje u inozemstvu dužan je izvršiti prijavu boravka na tiskanici T-4 „Prijava - odjava boravka u ugovornoj ili trećoj državi“, nadležnom regionalnom uredu, odnosno područnoj službi HZZO-a te priložiti:
 - fotokopiju ugovora o radu,
 - akt o upućivanju na rad, stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje s naznakom razdoblja na koje se upućuje,
 - liječničku svjedodžbu o zdravstvenoj sposobnosti osiguranika, ne stariju od 90 dana, kojom je prije odlaska osiguranika potvrđeno da je on sposoban za obavljanje poslova na koje se upućuje. Iznimno, liječnička svjedodžba nije potrebna u slučaju upućivanja na stručno usavršavanje, odnosno obrazovanje koje se ne obavlja uz rad.
- Prijava se podnosi, u pravilu, osam dana prije odlaska osiguranika u inozemstvo (obvezno prije odlaska). Na temelju uredno podnesene prijave nadležni regionalni ured, odnosno područna služba HZZO-a, izdaje radniku propisanu potvrdu o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.
- Poslodavac je obavezan uplatiti posebni doprinos sukladno Zakonu o doprinosima, ali HZZO-u može podnijeti i zahtjev za oslobađanje od plaćanja. Na zahtjev obveznika uplate doprinosa, oslobađanje od plaćanja doprinosa utvrđuje HZZO rješenjem.
- Izaslanik radnik u trećim državama ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu koja se ne može odgoditi do povratka u Hrvatsku. Zdravstvenu zaštitu mora podmiriti, a nakon povratka u Hrvatsku podnijeti zahtjev na naknadu, uz koji je potrebno priložiti medicinsku dokumentaciju i originalni račun na ime radnika iz kojega je vidljivo koje zdravstvene usluge su radniku pružene. Ako se u provedenom postupku utvrdi da se korištena zdravstvena nije mogla odgoditi do povratka radnika u Hrvatsku, radnik ostvaruje pravo na povrat stvarnog troška, umanjeno za iznos propisanog sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite.

Službeni put u inozemstvo (boravak do 30 dana)

- U slučaju službenog puta moguće je izdavanje potvrde o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu prije i tijekom službenog putovanja na temelju kopije putnog naloga (nije obvezno) i prijave boravka u inozemstvu na tiskanici T-4.
- Osiguranik je uza zahtjev za naknadu troškova korištene zdravstvene zaštite u inozemstvu obavezan dostaviti i dokaz o uplati posebnog doprinosa za vrijeme službenog puta.

Privatni boravak

- Ako osigurana osoba HZZO-a odlazi u treću državu privremeno u privatne svrhe, tada pravo na korištenje zdravstvene zaštite na teret sredstava HZZO-a u trećoj državi ostvaruje na temelju podnesene prijave boravka na tiskanici 4 „Prijava - odjava boravka u ugovornim i trećim državama“ te uplate posebnog doprinosa za slučaj korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu. Na osnovi tako podnesene prijave, nadležni regionalni ured, odnosno područna služba HZZO-a izdaje osiguranoj osobi potvrdu o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u trećim državama koja je propisana hrvatskim propisima.
- Osiguranoj osobi osigurava se pravo na korištenje zdravstvene zaštite samo za slučaj hitne medicinske pomoći, s time da osoba mora podmiriti cjelokupni trošak korištene zdravstvene zaštite, a nakon povratka u Hrvatsku podnijeti zahtjev za naknadu troškova korištene zdravstvene zaštite. Uza zahtjev obvezno treba priložiti originalnu medicinsku dokumentaciju o pruženim uslugama s prijevodom na hrvatski jezik i originalni račun koji glasi na ime osigurane osobe iz kojega je vidljivo koje su usluge pružene i da je račun plaćen.

- Ako se utvrdi da je korištena zdravstvena zaštita bila hitna, osigurana osoba ima pravo na povrat stvarnog troška, umanjenog za iznos sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite utvrđenog u skladu s hrvatskim propisima.

9. Nužni koraci prilikom povratka u Republiku Hrvatsku:⁹

- priprema svih dokumenata koji se odnose na protekli radni odnos (ugovor, odluka o otkazu, platne liste, odjave s osiguranja i slično);
- obraćanje najbližoj javnoj službi za zapošljavanje u državi članici u kojoj je osoba radila i provjera mogućnosti podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na korištenje novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti;
- ako je osoba prije radila u Hrvatskoj, a nije iskoristila pravo na novčanu naknadu, treba to napomenuti te priložiti PD U1 obrazac ako ga je ponijela iz Republike Hrvatske. Zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu naknadu u pravilu se podnosi u državi zadnjeg radnog odnosa;
- ako osoba ne želi ili nema pravo korištenja novčane naknade zbog prekratkog razdoblja zaposlenja, moguće je zatražiti od službe za zapošljavanje u državi rada izdavanje PDU1 obrasca (obrascem se evidentiraju sva razdoblja osiguranja ostvarena u zemlji koju osoba napušta, a koja se mogu uračunati pri ostvarivanju prava na novčanu naknadu u Republici Hrvatskoj).

⁹ Preuzeto s portala Hrvatskog zavoda za zapošljavanje: <http://www.hzz.hr/default.aspx?id=13093>.

